

та нерухоме майно, тоді як дочки і вдови смерда лише рухоме. Це свідчить про те, що рівень захисту прав жінок залежав від соціального статусу їх батька чи чоловіка.

Таким чином, аналіз норм «Руської правди» і «Салічної правди» засвідчує, що питанню правового захисту жінок у кожній з них приділялася достатньо велика увага. Ці джерела права не містили однозначно дискримінаційних норм щодо жінок. Хоча загальний характер обох правових систем залишав жінок у багатьох питаннях залежними від чоловіків та їхньої соціальної ролі.

Список використаних джерел

1. Міркевич Я. В. Відповідальність за злочини проти жінок за Салічною правдою. Актуальні проблеми сучасної науки і правоохоронної діяльності. Харків, 2018: с. 59.
2. Текст Широкої Руської правди. URL: <http://litopys.org.ua/bilets/bil09.htm>

Польова Вероніка Андріївна,
*здобувач ступеня вищої освіти бакалавр
навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ*
Науковий керівник:
Кривицький Юрій Віталійович,
доцент кафедри теорії, історії та філософії права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ІДЕОЛОГІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРАГМАТИЗМУ

У сучасному складному світі глобальних суперечностей ідеологія покликана надавати державотворчим процесам, діям влади, розвитку суспільства доцільного, осмисленого характеру. Відповідно її провідною функцією є духовне відображення реального світу і створення перспективної стратегії правового розвитку суспільства. При цьому ідеологія має спиратися на досягнення науки, відповідати життєвим реаліям і максимально відображати національні інтереси.

Утверджуючи національну ідеологію, необхідно зважати на те, що нація може відроджуватися і розвиватися за умови, що її громадяни глибоко усвідомлюють свою історію, традиції, духовні джерела та перспективи розвитку. Відповідно життєздатність української національної ідеї обумовлюється історичним минулим, витвором власної культури, національними традиціями, морально-етичними принципами, адаптаційними здібностями і здатністю української нації до самозбереження в екстремальних умовах. В основі української національної ідеї – гідність, самоцінність і самодостатність

української нації, її політичний суверенітет, які забезпечуються утвердженням Української Самостійної Соборної Держави (ідейна платформа Організації українських націоналістів, яку ще належить повною мірою реалізувати в наш час, перемогою над російським агресором, чия основна мета – знищення української нації і держави) [1, с. 13–14; 2, с. 44].

У філософській енциклопедичній літературі під ідеологією розуміється сукупність взаємопов'язаних ідей, уявлень і переконань, призначених об'єднувати людей заради спільного життя та спільних дій. Як свідчать історичні дослідження, ніколи не існувало суспільств без наявності в них певних світорозумінь і норм поведінки, тобто ідеологій-світоглядів. Загальноприйняті норми поведінки (основою яких є цінності) завжди забезпечували здатність людей до спільних дій. Хоч слово «ідеологія» іноді застосовують як синонім вислову «політична ідеологія», але доцільніше політичні ідеології вважати тільки одним з видів ідеології (наприклад, історики, досліджуючи світогляди різних суспільств і цивілізацій, називають ці світогляди «ідеологією») [3, с. 235].

Українська держава на сучасному етапі її розвитку гостро потребує формування ідеології національного прагматизму. Така ідеологія не має нічого спільного з класовими ідеологіями, а є життєво необхідним елементом політико-правової системи суспільства, систематизованою сукупністю раціональних підходів і ціннісних орієнтацій, спрямованих на реформування суспільних відносин, важливим чинником мотивації основних способів державотворчої діяльності, політичної і правової поведінки, є основою національного світогляду.

Ідеологія національного прагматизму зумовлена необхідністю генерувати нові смисли, захищати національні інтереси та європейські цінності, забезпечувати подолання суспільної кризи й наслідків російської воєнної агресії, вивільнити креативний потенціал нації задля забезпечення добробуту і прогресу суспільства, максимально економити людські й матеріальні ресурси в умовах їх дефіциту, досягти оптимального співвідношення цілей розвитку та засобів їх досягнення (фінансових, організаційно-управлінських, соціально-демографічних, освітньо-наукових, безпекових тощо). Постулати лібералізму виявилися нежиттєздатними за умови відсутності їх належного узгодження з національними інтересами, рівнем демократії, ментальністю суспільства, в якому вони мають утвердитися. Прагматична парадигма закріплює політико-правовий порядок, за якого владу здійснює політична еліта на основі верховенства права, а демократія і свобода означають підпорядкування легітимній владі, лояльне ставлення до неї та постійний громадський контроль за її діями. Європейський менталітет визначається формулою «чотирьох П» – протестантизм, плюралізм, прагматизм, поступовість (як реформаторство на противагу революційності). Життя людини має бути шляхом до успіху і процвітання. Тільки в системі таких цінностей розкривається значення прагматизму, який став передумовою успіху такої країни як США.

До основних завдань політики (ідеології) національного прагматизму належать:

– визначення вектора розвитку держави, забезпечення згоди щодо базових засад колективного співіснування;

– досягнення ідеологічного консенсусу, що включає легітимність влади, спадкоємність державотворчих зусиль, ідейно-політичну консолідацію суспільства;

– оптимізація діяльності політичних інститутів, скорочення зайвих бюрократичних структур, створення умов для економічної доцільності у діяльності всіх суб'єктів суспільних перетворень, чітких правил для бізнесу, підприємницької діяльності;

– забезпечення сприятливих умов для розвитку науки, освіти і культури, наповнення їх конкурентоспроможним змістом із високими моральними та естетичними вимогами, максимальне залучення інтелектуального ресурсу до політико-правових перетворень;

– формування нової моделі національної ідентичності, повсюдне утвердження й використання в усіх сферах єдиної державної мови, формування в суспільній свідомості сучасних уявлень про державний і суспільний розвиток на основі демократичних європейських цінностей;

– мотивація суспільства до змін на основі національної ідеї, державної самостійності й соборності, міжнародно-правової суб'єктності, поєднання зусиль держави, локальних спільнот і місцевих громад;

– позбавлення олігархів, ворогів України, колаборантів можливостей для політичного впливу та реваншу;

– утвердження громадянської відповідальності на всіх рівнях за стан суспільного розвитку;

– прагматична політико-правова діяльність усіх представницьких та адміністративних органів з метою створення ефективних механізмів управління суспільними перетвореннями, перехід від персоніфікації влади до системної взаємодії її суб'єктів на всіх рівнях;

– підтримка всіх здорових національних сил, креативності, творчості, конструктивності, пріоритету спільних цінностей, інтересів та цілей суспільного розвитку [2, с. 14–15].

Отже, в сучасному складному світі глобальних, регіональних і внутрішньодержавних суперечностей ідеологія покликана надавати правотворчим і державотворчим процесам, діяльності суб'єктів публічної влади, розвитку суспільства ціннісно осмисленого характеру. Адже ідеологія – це суспільний інтегратор і координатор у відцентрово спрямованій свідомості окремих соціальних груп. Ключовою функцією ідеології є духовне відображення реального світу та окреслення перспективної стратегії державно-правового поступу [4, с. 76; 5, с. 44]. Політичним ідеалом, який має сформулювати ідеологія національного прагматизму, є сильна держава, що спирається на політичну націю та відповідальне й активне громадянське суспільство [1, с. 14].

Список використаних джерел

1. Стратегія політико-правового розвитку України до 2030 року : наук.-аналіт. записка / Н. М. Батанова та ін. / За ред. І. О. Кресіної. Київ : Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2022. 176 с.

2. Кривицький Ю. В. Соборність як ідейний імператив правової реформи в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право.* 2019. Вип. 55. Т. 1. С. 40–44. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2019_55\(1\)__11](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2019_55(1)__11)

3. Лісовий В. Ідеологія. *Філософський енциклопедичний словник* / В. І. Шинкарук (гол. редокол.) та ін. Київ : Абрис, 2002. С. 235–236.

4. Кривицький Ю. В. Ідеологія правової реформи: теоретичний вимір. *Публічне право.* 2022. № 3 (47). С. 70–79. doi: 10.32782/2306-9082/2022-47-10

5. Кривицький Ю. В. Ідеологія правової реформи як складова правової ідеології. *Юридичний науковий електронний журнал.* 2022. № 10. С. 40–44. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-10/6>

Прус Божена Миколаївна,
*здобувач ступеня вищої освіти бакалавр
навчально-наукового інституту № 1
Харківського національного університету внутрішніх справ*
Науковий керівник:
*Юшкевич Олена Геннадіївна,
доцент кафедри теорії та історії держави та права
Харківського національного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Однією з найважливіших функцій держави є забезпечення національної безпеки та захист громадян. Умови воєнного стану можуть призвести до значних загроз для державної безпеки та безпеки громадян, і тому держава має право на заходи, які спрямовані на збереження влади, збереження територіальної цілісності та утримання громадського порядку.

Введення правового режиму воєнного стану в Україні змінило підходи до забезпечення національної безпеки, підтримання публічної безпеки і порядку, прийняття законодавства та ухвалення управлінських рішень. Додаткові законодавчі заборони та обмеження запроваджені державою для фізичних та юридичних осіб, які обмежують зміст та обсяг їхніх індивідуальних конституційних прав і свобод [1].

До системи національної безпеки входять різні сфери: військова, економічна, інформаційна, екологічна, продовольча, соціальна, політична, духовно-моральна та ін. Кожній із них притаманні свої певні механізми, форми та методи забезпечення безпеки [2].

Забезпечення національної безпеки України у сучасних умовах та